

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

SEÇİM
2024

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

29 Mart / 2024

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtma ya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

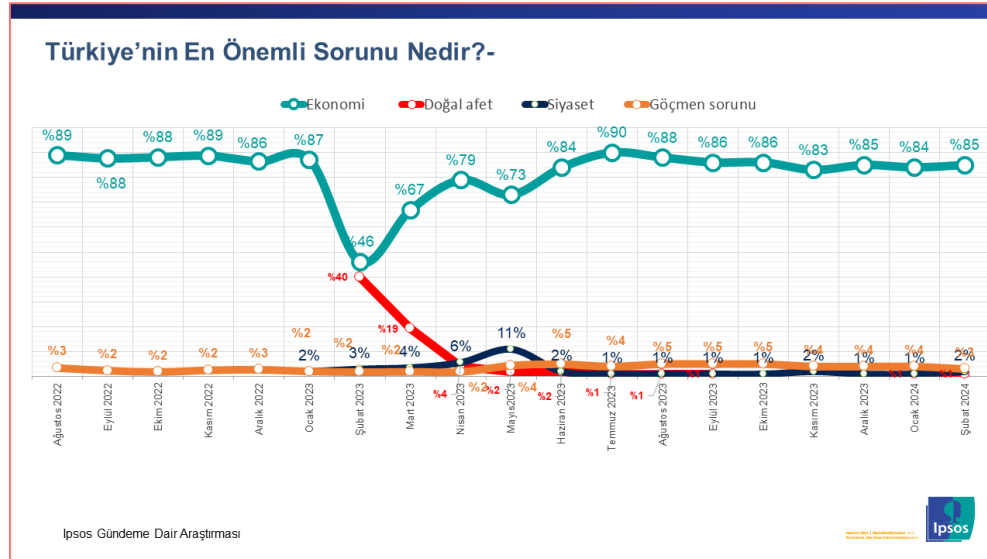

BBC'den yerel seçim analizi

- ❑ Birleşik Krallık'ın kamu yayıncısı BBC'nin pazar günü yapılacak yerel seçimlerle ilgili analizinde, "İstanbul'da yaşanacak mücadelenin Türkiye'nin geleceğini belirleyeceği" yazıldı.
- ❑ Haberde, İstanbul'daki seçim sonuçlarının, 4 yıl sonra yapılacak genel seçimlerde "muhalefetin, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Adalet ve Kalkınma Partisi'ne (AK Parti) karşı ciddi bir tehdit oluşturup oluşturmayacağına dair önemli bir sınav olarak görüldüğü" yorumu yapıldı.
- ❑ Erdoğan'ın "Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal güç merkezi" diye tanımlanan İstanbul'da kontrolü yeniden eline almak istediği ifade edilirken, Cumhuriyet Halk Partili (CHP) İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Başkanı Ekrem İmamoğlu'yla AK Partili rakibi Murat Kurum arasında sıkı bir mücadele yaşanacağı yazıldı.
- ❑ Analizde Işık Üniversitesi'nden Seda Demiralp'in şu değerlendirmelerine yer verildi:
- ❑ Muhalefet, geçen yılki cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Erdoğan'a karşı kaybetmiş olsa da İstanbul'u kazanmakla Türkiye'yi kazanmak arasında halen güçlü bir bağ kuruluyor. İmamoğlu, İstanbul'u elinde tutmayı başarırca muhalefet, 2028'de yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimleri için büyük umutlar beslemeyi sürdürebilir.
- ❑ Haberde, İstanbul'un farklı siyasi, etnik, dini ve ekonomik arka plandan gelen bir seçmen kitlesine sahip olduğuna dikkat çekilirken, Medipol Üniversitesi'nden İhsan Aktaş'ın şu yorumları da paylaşıldı:
- ❑ İstanbul, Erdoğan'ın evi. 2019 yerel seçimlerinde şehri muhalefete kaptırmak onun için yıkıcı oldu. İstanbul'un desteğini aldığınızda, hem ulusal hem de küresel çapta doğrudan bir siyasi aktör haline geliyorsunuz.
- ❑ Haberde, 6 Şubat depremlerinin ardından İstanbul'da kentsel dönüşüm projelerinin yeniden gündeme geldiğine işaret edildi. Depreme dayanıklı bina inşaatının AK Parti'nin gündeminde ilk sıralarda yer aldığı belirtilirken, Kurum'un 10 Temmuz 2018-4 Haziran 2023'te Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı olarak görev yaptığı hatırlatıldı.

Ne deprem ne de göç; en büyük sorun ekonomi!

- ❑ 6 Şubat depreminin üzerinden henüz bir sene geçti ve gün geçmiyor ki insanlar, küçük de olsa bir deprem haberiyle yatağına huzursuzca girmek zorunda kalmasın... Özellikle İstanbul gibi deprem riski büyük ve yapılaşmanın yoğun ve zorlu olduğu bölgelerde hikaye üç aşığı beş yukarı böyle...
- ❑ Diğer taraftan ülkenin içinde ülkeye yabancı şehir silüetleri oluşmuş durumda ki bunlara da yoğun göçlerin oluşturduğu gettolar deniliyor.
- ❑ Ancak tüm bunların dışında; bambaşka bir durum var ki
- ❑ Uluslararası araştırma firması Ipsos'un anketi, Şubat 2024'te her hafta 400 kişinin katılımıyla gerçekleştirdiği toplam bin 600 kişilik örneklemeden oluşuyor.
- ❑ Euronews'in haberine göre; "Türkiye'nin en önemli sorunu nedir?" sorusuna katılımcıların yüzde 85'i "ekonomi" yanıtını verdi. Ankette göçmen sorununun yüzde 2-3 civarında olması dikkat çekti.
- ❑ Ankette "TÜİK Ocak 2024 için yıllık enflasyon oranını % 64,86 olarak açıkladı. Sizin bir vatandaş olarak hissettiğiniz enflasyon yüzde 64,86 mıdır?" sorusu yöneltildi. Katılımcıların yüzde 65'i "hayır, daha yüksek hissediliyor" yanıtı verdi.

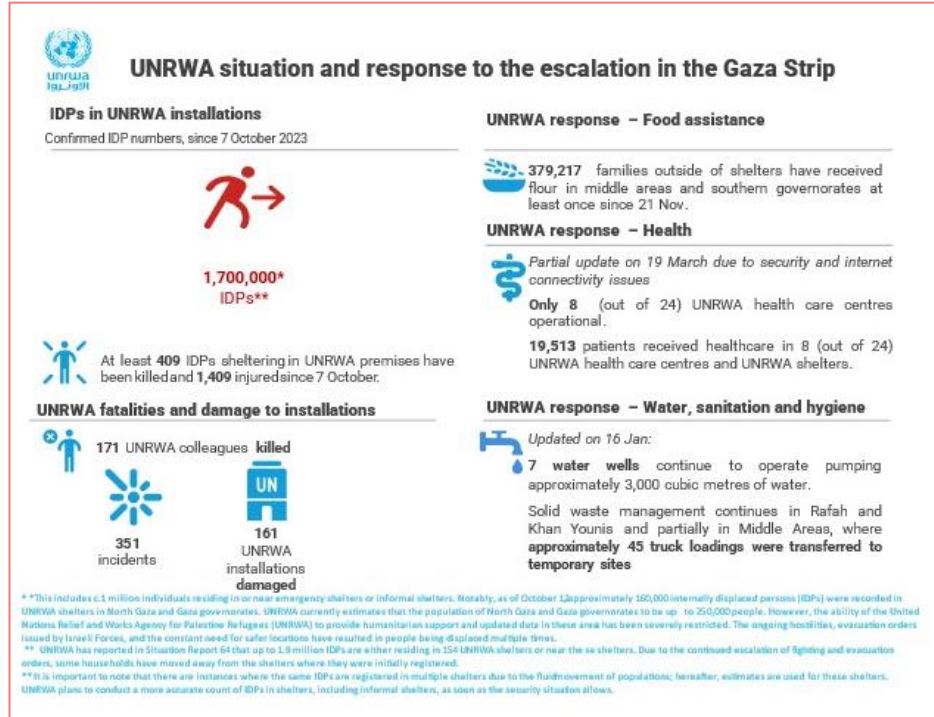
YSK, seçimin iptali durumunda yeni tarihi belirledi

- ❑ Yüksek Seçim Kurulu (YSK), 31 Mart 2024 Pazar günü gerçekleştirilecek Mahalli İdareler Genel Seçimleri'nin bazı yerlerde iptal edilmesi durumunda, yenileme seçimlerinin 2 Haziran Pazar günü yapılmasına karar verdi.
- ❑ YSK'nin Resmi Gazete'de yayımlanan kararında, 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetler Seçimi Hakkında Kanun gereği, bir seçim çevresindeki seçimin, seçim işlemleri sebebiyle iptaline karar verildiği takdirde, o seçim çevresinde yeniden seçim yapılacağı, bunun da 2024 yılının haziran ayının ilk pazar günü olması gerektiği belirtildi.
- ❑ Kararda bu nedenle, 31 Mart 2024 günü herhangi bir sebeple yapılamamış belediye seçimleri, muhtar ve ihtiyar meclisi/heyeti üyeliği seçimleri ile 1 Ocak 2024'ten bu yana oluşan mahalli idare birimlerinden olan köylerin muhtar ve ihtiyar meclisi üyeliği seçimlerinin 2 Haziran Pazar günü yapılmasının gerektiği kaydedildi.
- ❑ Kararda, yeniden yapılması gereken seçimlerin, bu seçimin tekrarı ve seçimin devamı niteliğinde olduğu, bu nedenle sadece oy verme işlemlerinin tekrarlanması gerektiği vurgulandı.

13.750 bir rakam değil, Gazze'deki vahşetin kanıtıdır!

- ❑ Birleşmiş Milletler (BM) Yakın Doğu'daki Filistinli Mültecilere Yardım ve Bayındırlık Ajansı (UNRWA), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNICEF), İsrail'in Gazze Şeridi'nde 7 Ekim'den bu yana düzenlediği saldırılarda 13 bin 750 çocuğun öldürüldüğünü doğruladığını bildirdi.
- ❑ Ayrıca UNRWA tarafından 27 Martta yayınlanan raporda, UNICEF'in Gazze'de ateşkes çağrısında bulunan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) kararının pazartesi akşamı onaylanmasından saatler sonra yaklaşık 10 çocuğun daha öldürüldüğüne ilişkin açıklama yapıldı.
- ❑ UNRWA'nın raporunda, "BMGK kararının kabul edilmesine rağmen, İsrail güçleri Gazze kentindeki Şifa Hastanesi yakınındaki Rimal bölgesi, Han Yunus merkezi ve yine Han Yunus'taki Emel ve Nasır hastaneleri çevresi başta olmak üzere Gazze genelinde askeri operasyonlara devam etti" denildi.

Faiz arttı ancak kurdaki düşüş kalıcı olmadı

- Geçtiğimiz hafta TCMB'nin seçimlerden önce oldukça radikal bir biçimde 500 bp politika faizi, mevcut gecelik faiz koridoru seviyesini ise 150 bp arttırması, ilk etapta bir miktar düşüş sağlasa da döviz kurunu tam olarak dizginleyemedi.
- Haftanın son işlem gününde dolar/TL kuru 32,38 lira olan seviyesiyle faiz artışı öncesindeki 32,4'lük seviyeye oldukça yakınsamış oldu.
- Diğer taraftan atılan faiz adımıyla TL mevduat faizlerinin yüzde 60'a geldiği görülmekte olup, bu durum TL'a geçişi cazip kılma noktasında önemli bir adım olarak görülebilir.
- Kurdaki baskının devamıysa büyük ölçüde son haftalarda KKM'den çıkışların döviz mevduatına gidişinden ve bir miktar da seçim sonrası ortaya atılan spekülasyonların azalan etkiyle de olsa bireysel tarafta etkili olmasından kaynaklanıyor olabilir.
- Mevcut durumda güçlü bir dolarizasyonla karşıya karşıya kalındığı ve sadece para politikasının bu durumu değiştirmek için yeterli olmadığı söylenebilir.
- 22 Mart haftası itibarıyla KKM ve döviz mevduatlarındaki toplam 284 milyar dolar (yaklaşık 9,2 trilyon lira cari TL karşılık) , buna karşılık toplam TL mevduatlar 8,7 trilyon liradır.

	Mevduat	TP	YP	TOPLAM
1	Mevduat (Katılım Fonu) (2+5+8)	8.736.379	6.770.787	15.507.166
2	Gerçek Kişiler (3+4)	5.164.057	4.146.412	9.310.470
3	a) Vadesiz	697.017	2.765.779	3.462.796
4	b) Vadeli	4.467.040	1.380.632	5.847.673
5	Ticari Kuruluşlar (6+7)	2.846.116	2.445.076	5.291.193
6	a) Vadesiz	492.893	1.399.435	1.892.328
7	b) Vadeli	2.353.223	1.045.641	3.398.864
8	Resmi ve Diğer Kuruluşlar (9+10)	726.204	179.297	905.502
9	a) Vadesiz	194.349	86.845	281.195
10	b) Vadeli	531.854	92.452	624.307
11	Sigortaya Tabi Mevduat (Bilgi)	3.888.466	-	3.888.466
12	Kur Korunmalı TL Mevduat ve Katılma Hesapları (Bilgi için)	2.288.325	-	2.288.325

Goldman'dan TL analizi

- ❑ Goldman Sachs, 31 Mart Pazar günü gerçekleştirilecek yerel seçimler öncesi son Türkiye raporunu yayınladı.
- ❑ Raporda, "Seçim sonuçlarından bağımsız olarak hem parasal hem de mali politikanın devamını ve rezervlerin yanı sıra TL'nin üzerindeki baskının da yatışmasını bekliyoruz. Bütçe gelirlerinin uzun dönemli ortalamasına ulaşmasından dolayı seçimlerin ardından geçen yıla benzer vergi artışları beklemiyor ve harcama yönlü baskıların da azalacağını düşünüyoruz" ifadesi kullanıldı.
- ❑ Yıl sonu enflasyon tahminine de yer verilen raporda, "Enflasyonun Mayıs'ta zirveye çıkacağını ve oradan olumlu baz etkileriyle birlikte yıl sonuna kadar yüzde 33'e kadar keskin bir düşüşe başlayacağını tahmin ediyoruz" değerlendirmesinde bulunuldu.
- ❑ Raporda, Döviz talebine ilişkin olarak, "Türk halkının seçimlerden sonra TL'nin aşırı değer kaybedeceğine yönelik düşüncelerinden kaynaklı artan döviz talebi var ancak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB) politika faizinde geçen hafta 500 baz puan artışa gitmesinin böyle bir değer kaybı olasılığının düşük olduğuna dair güçlü bir sinyal gönderdiğini düşünüyoruz." ifadesine yer verildi.
- ❑ Ramazanın bu yıl mart ayına denk gelmesi nedeniyle artan gıda ve hizmet enflasyonu ile birlikte enflasyonun bu dönemde yüksek seyretmeye devam edeceği öngörüsüne yer verilen raporda, "Olumsuz baz etkisi nedeniyle de martta enflasyonun yıllık bazda yüzde 68,5'e yükseleceğini tahmin ediyoruz." denildi.

Baltimore limanındaki gemi kazası

- ❑ ABD'nin Maryland eyaletindeki Francis Scott Key Köprüsü'nün yük gemisinin çarpması sonucu yıkılmasının ardından Baltimore Limanı'ndaki gemi trafiği bir sonraki duyuruya kadar durdurulurken, bu durum Kızıldeniz'de son dönemde yaşanan çatışmalar nedeniyle durma noktasına gelen deniz yoluyla mal sevkiyatını bir kez daha sekteye uğrattı.
- ❑ Gemi felaketinin, ABD'nin doğu kıyısındaki başta otomobil olmak üzere teslimatları aksatabileceği, gemi risk primlerini artırabileceği ve tedarik zincirleriyle ekonomiyi olumsuz etkileyebileceği belirtiliyor.
- ❑ Ülkenin Maryland eyaletine bağlı Baltimore kentinde bulunan Francis Scott Key Köprüsü, 26 Mart'ta Singapur merkezli Synergy Group tarafından işletilen ancak kargo taşımak üzere Danimarkalı deniz taşımacılığı şirketi Maersk tarafından kiralanan Dali adlı yük gemisinin çarpması sonucu çöktü.
- ❑ Yaklaşık 2,57 kilometre uzunluğundaki köprünün çökmesinin ardından köprüye çıkan tüm karayolları trafiğe kapatıldı, Baltimore Limanı'ndaki gemi trafiği bir sonraki duyuruya kadar durduruldu.
- ❑ Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Oxford Üniversitesi tarafından oluşturulan PortWatch veri tabanına göre, Baltimore Limanı'nın ABD'nin deniz ticaretindeki payı ithalat için yüzde 2,9 ve ihracat için yüzde 2,56 seviyesinde bulunuyor.
- ❑ Limanda geçen yıl 80,8 milyar dolar değerinde 52,3 milyon tonluk elleçlemenin gerçekleştirildiği kaydediliyor.
- ❑ Geçen yıl 847 bini aşkın aracın elleçlendiği Baltimore Limanı, otomobil ve hafif kamyon sevkiyatında ABD'nin en yoğun limanları arasında ilk sırada yer alıyor.
- ❑ ABD Başkanı Joe Biden'ın kargo gemisinin çarpması nedeniyle yıkılan Francis Scott Key Köprüsü'nün federal bütçeden karşılanarak yeniden yapılacağı ifadeleri ise tartışmalara neden oldu.

Brent petrol 100 doları görür mü?

- ❑ Küresel enflasyon son aylarda düşüşe geçti ve artık merkez bankalarının yoğun sıkılaştırmadan gevşemeye geçişi yani faiz indirimleri konuşuluyor.
- ❑ Enflasyonun 2022 yılındaki keskin artışı düşünüldüğünde ise pandemiden dolayı ortaya çıkan gecikmiş talep ve bozulan tedarik zincirlerinin yanı sıra en güçlü etmenin Rusya Ukrayna savaşı sonrasında oluşan fosil enerji ve gıda krizi nedeniyle yani arz kaynaklı olduğu söylenebilir.
- ❑ Son haftalardaysa düşen manşet enflasyonlara karşılık petrolün büyük ölçüde Rusya yaptırımları etkisiyle yükseleceği konuşuluyor.
- ❑ JPMorgan, Rusya'nın petrol üretiminde kesintiye gitmesini takiben Brent petrolün bu yıl 100 doları görebileceğini öngördü.
- ❑ Rus hükümeti 29 Şubat'ta aldığı kararla, benzin ihracatını 1 Mart'tan itibaren 6 ay süreyle yasaklamıştı ancak Rusya Başbakan Yardımcısı Aleksandr Novak, motorin ihracatına yönelik herhangi bir yasak getirmeyi planladıklarını söyledi.
- ❑ Peki JP Morgan'ın tahmini doğru çıkıp, petrol 100 doları görür mü?

Brent petrol 100 doları görür mü?

- ❑ Brent petrol, Rusya'nın da dahil OPEC +'ın üretimi keseceğini açıklamasının ardından geçtiğimiz yıl, varil başına 85 doların üzerine çıkmıştı. Suudi Arabistan Eylül ayında üretim kesintilerini uzattığında fiyatlar neredeyse 100 dolara ulaştı.
- ❑ 7 Ekim'de İsrail Filistin savaşının patlak vermesiyle de yeniden yükseldi. Ancak her seferinde fiyatlar hızla 75-85\$ aralığına geri döndü ve 2023'ü yılın başından bu yana 4 dolar düşüşle 78 dolardan tamamladı.
- ❑ Bu yıl içerisindeki koşullara bakıldığında; ham petrol üretiminin yani arzın artık daha düşük yoğunlukla Orta Doğu ve OPEC ülkelerinde toplanmış olmasıyla ABD'nin net enerji ihracatçısı konumuna gelmesi,
- ❑ AB tarafından tavan fiyat uygulamasına tabi olan Rusya petrolünün ise bu zamana kadar deniz yoluyla ve indirimli fiyattan Hindistan, Çin gibi alıcılara ulaştırılarak, arz açığının büyük ölçüde kapattığı ve talebin de Çin nedeniyle çok yüksek olmadığı görülmektedir.
- ❑ OPEC +'nın tüm üyeleri tarafından desteklenen bir siyasi karar çıkmaması halinde petrolün dalgalı bir seyirde gideceği ancak geçmiş yıllardaki gibi geniş çaplı bir petrol krizine yol açmama olasılığı kuvvetli gözüküyor.
- ❑ Petrol fiyatları ülke ekonomimizi de yakından ilgilendirdiğinden mevcut dezenflasyon programımızın da ana belirleyicilerinden olacaktır.

Haftadan kalanlar

- ❑ TÜİK verilerine göre 2023 yılında işsizlik oranı 1 puan azalarak yüzde 9,4 seviyesinde gerçekleşti.
- ❑ Mart ayında dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 20 bin 98 liraya, yoksulluk sınırı ise 57 bin 280 liraya yükseldi.
- ❑ Goldman Sachs, faiz oranlarında indirimlerin bu yıl emtia fiyatlarına fayda sağlayacağını öngörerek, ham madde fiyatlarının yüzde 15 yükseleceğini belirtti.
- ❑ Financial Times'ın haberine göre, Çin'in yeni yönergeleri devlet bilgisayarlarındaki Intel ve AMD çiplerini engelleyecek.
- ❑ Çin Merkez Bankası (PBOC), yuani referans kur üzerinden desteklemeye devam etti.
- ❑ Rusya'ya ABD ambargosuyla düğümlenen tahsilat sorunu hat safhaya çıkarken, ihracatçılar belirsizliğin arttığına vurgu yaptı.
- ❑ TÜİK Ekonomik Güven Endeksi, şubat ayında 99 iken, mart ayında yüzde 1 oranında artarak 100 değerini aldı.
- ❑ Nomura yenin bu yılın sonuna doğru dolar karşısında güçlenmesini bekliyor.
- ❑ İngiltere ekonomisi 2023'ün son çeyreğinde yüzde 0,3 daraldı; ABD ise yüzde 3,4 beklenti üzeri büyüme kaydetti.
- ❑ ABD'de PCE fiyat endeksi şubatta yıllık yüzde 2,5 arttı, önceki ay artış yüzde 2,4 olmuştu. Çekirdek PCE ise aylık yüzde 0,3 arttı, Powell geçen hafta çekirdek enflasyonun yüzde 0,3'ün altında olacağını söylemişti.
- ❑ Ankara Ticaret Odası (ATO) Başkanı Gürsel Baran, Merkez Bankası'nın enflasyonla mücadele sürecinde yüzde 50'ye yükselttiği faizin yatırım ve üretim koşullarını elverişsiz hale getirdiğini söyledi.
- ❑ Şubat ayında genel ticaret sistemine göre, ihracat yüzde 13,6 arttı, ithalat yüzde 9,2 düşüş kaydetti. Buna göre, dış ticaret açığı şubatta yüzde 44,2 azaldı.
- ❑ Küresel hisse senetleri piyasaları başta ABD ekonomisinin direnci ve yapay zeka furyasıyla son yılların en iyi çeyreğini kapamaya hazırlanıyor.
- ❑ Kripto para borsası FTX'in kurucusu ve eski CEO'su Sam Bankman-Fried'in dolandırıcılık ve kara para aklama iddiasıyla yargılandığı ceza davasında 25 yıl hapisle cezalandırılmasına karar verildi.
- ❑ Avrupa Merkez Bankası (AMB) Yönetim Konseyi Üyesi Francois Villeroy de Galhau, AMB'nin muhtemelen bu baharda "ölçülü" faiz indirimine başlayacağını söyledi.
- ❑ Kulüpler Birliği toplantısının sona ermesinin ardından bir açıklama yapan Fatih Saraç, Ali Koç'un istifasının ittifakla reddedildiğini belirterek "Teklifimizi kabul ettiği için Ali Koç'a teşekkür ediyoruz." dedi.
- ❑ Sermaye Piyasası Kurulu, belirli sektörlerde şirketlerin paylarının ilk halka arzı öncesinde uyulacak ön şart tutarlarında indirim gitti.

Hizmet Üretici Fiyat Endeksi, Şubat 2024

- ❑ H-ÜFE 2024 yılı Şubat ayında bir önceki aya göre %2,94 artış, bir önceki yılın Aralık ayına göre %18,64 artış, bir önceki yılın aynı ayına göre %83,02 artış ve on iki aylık ortalamalara göre %77,02 artış gösterdi.
- ❑ Bir önceki yılın aynı ayına göre, ulaştırma ve depolama hizmetlerinde %76,49 artış, konaklama ve yiyecek hizmetlerinde %90,16 artış, bilgi ve iletişim hizmetlerinde %87,64 artış, gayrimenkul hizmetlerinde %76,70 artış, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetlerde %87,23 artış, idari ve destek hizmetlerde %94,52 artış gerçekleşti.

